

На основу члана 17. став 5. и члана 107. став 2. тачка б) Закона о шумама ("Службени гласник Републике Српске", број 75/08) члана 69. ст. 1. и 2. и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08 и 11/09), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК

О ЕЛЕМЕНТИМА И САДРЖАЈУ ШУМСКОПРИВРЕДНИХ ОСНОВА

I - ОСНОВНА ОДРЕДБА

Члан 1.

Овим правилником прописују се садржај и начин израде шумскопривредних основа за шуме у својини Републике Српске и за шуме у приватној својини.

II - ШУМЕ У СВОЈИНИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 2.

(1) Шумскопривредни основ за шуме у својини Републике Српске садржи:

- а) уводни дио,
  - б) стање шума у доба уређивања,
  - в) анализу и оцјену досадашњег газдовања шумама,
  - г) планове газдовања шумама за наредни уређајни период и
  - д) економско-финансијску анализу.
- (2) Саставни дио шумскопривредног основа су карте и уређајни елаборати.

Члан 3.

Уводни дио шумскопривредног основа садржи:

- а) разлоге за израду шумскопривредног основа,
- б) основне карактеристике шумскопривредног подручја које се односе на:
  - 1) географски положај шумскопривредног подручја,
  - 2) границе шумскопривредног подручја,
  - 3) имовинско-правно стање шумскопривредног подручја,
  - 4) биолошке, климатске, орографске, геолошке и педолошке карактеристике шумскопривредног подручја,
  - 5) општекорисне функције (заштита земљишта, саобраћајница и других објеката од ерозије, бујица и поплава, утицај на водни режим и хидроенергетски систем, утицај на плодност земљишта и пољопривредну производњу, утицај на климу, заштита и унапређење човјекове средине, стварање кисеоника и пречишћавање атмосфере, рекреативна, туристичка и здравствена функција, утицај на фауну и лов),
  - 6) угроженост шума од биљних болести, штеточина, имисије штетних гасова и шумских пожара,
  - 7) организацију управљања у шумарству,
  - 8) број и структуру запослених у шумарству,
  - 9) економске и саобраћајне услове,
  - 10) развијеност осталих индустријских капацитета и пољопривреде,
- в) посебна ограничења у газдовању на дијеловима шумскопривредног подручја (заштитне шуме, шуме са посебном намјеном и сјеменске састојине) и
- г) основне карактеристике методике рада која се користи при изради шумскопривредног основа (формирање газдинских класа, прикуљање и обрада података и израда планова).

III - СТАЊЕ ШУМА И НЕОБРАСЛОГ ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА У ДОБА УРЕЂИВАЊА

Члан 4.

(1) Стање шума и необраслог шумског земљишта исказује се по класификационим и уређајним јединицама.

(2) Класификационе јединице су: газдинске класе и категорије шума.

(3) Уређајне јединице су: шумскопривредно подручје, привредне јединице, подручја општина, одјељења и одјецаци.

(4) Стање шума садржи и класификацију стабала.

1. Класификационе јединице

Члан 5.

(1) Газдинске класе формирају се на основу спроведених педолошких и вегетацијских картирања и других истраживања, издвајања шумских састојина на основу тих картирања и њиховог сврставања у производне типове шума.

(2) Једна газдинска класа обухвата, по правилу, шумске састојине које припадају једном производном типу шума.

(3) У случајевима када је производни тип шуме заступљен са мање од два процента високих шума у шумскопривредном подручју, може се припојити другом сродном производном типу шуме, односно газдинској класи.

Члан 6.

(1) Поред критеријума из члана 5. овог правилника, при формирању газдинских класа високих шума са природном обновом као посебан критеријум узима се степен деградације шуме и земљишта.

(2) Дијелови високих шума у којима се због великог степена деградације не може обезбиједити природна обнова издвајају се на терену, обиљежавају у посебне шумске састојине и сврставају у високе деградационе шуме. То су дијелови високих шума у којима је степен склопа 0,4 или мањи за врсте дрвећа сјенке, односно 0,3 или мањи за врсте дрвећа свјетла, гдје је бонитет станишта пети или четврти, гдје је земљиште до те мјере закоровљено или еродирано да нема никаквих услова за природно обнављање и гдје величина тих дијелова шума износи пет хектара или више.

Члан 7.

(1) У шумским културама газдинске класе се формирају од састојина одговарајућих врста дрвећа. При томе се обухватају шумске културе са процијењеном дрвном масом и шумске културе без процијењене дрвне масе, које су издвојене и на картама обиљежене као састојине шумских култура.

(2) Газдинске класе шумских култура не обухватају групе шумских култура које су подигнуте у састојинама високих шума са природном обновом у циљу комплетирања природне обнове.

Члан 8.

(1) У изданаџним шумама које ће се преводити у високе шуме чистом сјечом и пошумљавањем или мјерама његе газдинске класе се формирају на основу спроведених педолошких и вегетацијских картирања и других истраживања.

(2) У изданаџним шумама које се неће преводити у високе шуме газдинске класе се могу формирати на основу заступљености врста дрвећа.

Члан 9.

(1) Према заступљености врста дрвећа и способности за пошумљавање, газдинске класе се сврставају у следеће категорије шума и шумског земљишта: високе шуме са природном обновом, високе деградираних шуме, шумске културе, изданачке шуме, површине подесне за пошумљавање и газдовање и површине неподесне за пошумљавање и газдовање.

(2) У категорију високих шума са природном обновом спадају: високе шуме букве, високе чисте и мјешовите шуме јеле и смрче и мјешовите шуме букве, јеле и смрче, високе шуме бијелог и црног бора, високе шуме храста китњака и остале високе шуме са природном обновом.

(3) У категорију високих деградираних шума спадају: високе деградираних шуме букве, високе деградираних чисте и мјешовите шуме јеле и смрче и мјешовите шуме букве, јеле и смрче, високе деградираних шуме бијелог и црног бора, високе деградираних шуме храста китњака и остале високе деградираних шуме.

(4) У категорију шумских култура спадају: културе смрче и јеле, културе бијелог и црног бора, културе осталих четинара, културе храста китњака и културе осталих лишћара.

(5) У категорију изданаčkih шума спадају: изданачке шуме букве, изданачке шуме храста, изданачке мјешовите шуме и остале изданачке шуме.

(6) У категорију површина подесних за пошумљавање и газдовање спадају: шибљаци и голети подесне за пошумљавање.

(7) У категорију површина неподесних за пошумљавање и газдовање спадају: шуме неподесне за газдовање, крп и голети неподесне за пошумљавање, сталне шумске чистине, шумске комуникације, далеководи и остале непродуктивне површине у шумарском погледу.

а) Класификација стабала

Члан 10.

Стабла се класификују по врстама дрвећа, дебљини (дебљинска класа), старости (класа старости) и квалитету.

Члан 11.

У свим категоријама шума стабла се сврставају у следеће врсте дрвећа: јела, смрча, бијели бор, црни бор, остали четинари, буква, храст, племенити лишћари, воћкарнице, остали лишћари, као и у следеће класе: укупно четинари, укупно лишћари и укупно све врсте дрвећа.

Члан 12.

(1) У високим шумама са природном обновом, високим деградираним шумама, шумским културама и високим шумама неподесним за газдовање стабала се по дебљини сврставају у следеће дебљинске класе: 6-10; 11-20; 21-30; 31-50; 51-80; 81 цм и више.

(2) Стабла тања од 5 цм сврставају се у подмладак.

(3) У изданаčким шумама стабла се по дебљини сврставају у исте дебљинске класе као у претходном ставу, с тим што постоји још дебљинска класе 0-5 цм.

Члан 13.

(1) У високим шумама са природном обновом, високим деградираним шумама, шумским културама стабла се сврставају по квалитету у узгојно-техничке и техничке класе.

(2) За класификацију стабала према квалитету, у смислу претходног става, примјењују се критеријуми који су садржани у Таблицама таксационих елемената високих и изданаčких шума у СРБиХ, Шумарски факултет, Сарајево, 1980.

б) Стање шума по класификационим јединицама

Члан 14.

За сваку газдинску класу израђује се списак састојина и исказују површине дијелова газдинске класе по привредним јединицама и укупна површина газдинске класе.

Члан 15.

За сваку категорију шуме израђује се списак газдинских класа и исказују површине газдинских класа и укупна површина категорије шума.

Члан 16.

(1) Залиха дрвета, запремински прираст и други подаци о запремини стабала исказују се у кубним метрима свеукупне дрвне масе, примјеном Таблица из члана 13. став 2. овог правилника.

(2) Таксациона граница за високе шуме је 5 цм, а за изданачке шуме 0 цм.

Члан 17.

Стање високих шума са природном обновом, по газдинским класама и категоријама шума, садржи:

а) укупну површину, просјечни бонитет станишта за главне врсте дрвећа и просјечни степен склопа састојина за газдинску класу, односно категорију шуме као цјелину,

б) залиху дрвета по врстама дрвећа и дебљинским класама у смислу члана 11. и члана 12. став 1. овог правилника,

в) процентуалну расподелу залихе дрвета по узгојно-техничким класама и техничким класама, за све четинаре заједно и све лишћаре заједно,

г) годишњи запремински прираст по дебљинским класама, за све четинаре заједно, све лишћаре заједно и све врсте дрвећа заједно,

д) дрвну масу стабала пробне дознаке по дебљинским класама, за све четинаре заједно, све лишћаре заједно и све врсте дрвећа заједно,

е) процентуалну расподелу дрвне масе стабала пробне дознаке по узгојно-техничким класама и техничким класама, за све четинаре заједно и све лишћаре заједно,

ж) стање природног подмлатка према просјечном броју биљака по хектару и узрасту висине 10-50 цм, висине 50-130 цм и црног пречника 0-5 цм, по врстама дрвећа у смислу члана 11. овог правилника и

з) релативни удно површине коју треба пошумити у циљу комплетирања природне обнове састојина.

Члан 18.

Максималне релативне грешке процјене таксационих елемената високих шума са природном обновом, одређене на бази 95% вјероватноће, не могу прелазити следеће величине за цијело шумскопривредно подручје:

а) $\pm 1\%$ за залихе дрвета свих врста дрвећа, свих дебљинских класа и свих квалитетних класа,

б) $\pm 2\%$ за запремински прираст свих врста дрвећа и свих дебљинских класа,

в) $\pm 3\%$ за дрвну масу стабала пробне дознаке свих врста дрвећа, свих дебљинских класа и свих квалитетних класа и

г) $\pm 4\%$ за број биљака, односно стабалаца природног подмлатка свих врста дрвећа, за све класе узраста заједно.

Члан 19.

Изузетно од одредаба члана 18. овог правилника, толико се и веће грешке, под условом да су теренска снимања за процјену таксационих елемената извршена на пробним концентричним круговима највећег међусобног размака до 100 метара и да су радијуси концентричних кругова износили најмање:

а) дебљинска класа (цм): 6-10; 11-20; 21-30; 31-50; 51-80; 81>;

б) радијус кругова (м): 2,5 4,5 5,5 9,0 15,0 25,0.

Члан 20.

Стање високих деградираних шума, по газдинским класама и категоријама шума, садржи:

а) укупну површину, просјечни бонитет станишта за главне врсте дрвећа и просјечни степен склопа састојина, за газдинску класу, односно категорију шуме као цјелину,

б) залихе дрвета по врстама дрвећа и дебљинским класама, у смислу члана 11. и члана 12. став 1. овог правилника,

в) процентуалну расподелу залихе дрвета по узгојно-техничким класама и техничким класама, за све четинаре заједно и све лишћаре заједно и

г) годишњи запремински прираст по дебљинским класама, за све четинаре заједно, све лишћаре заједно и све врсте дрвећа заједно.

Члан 21.

Стање шумских култура, по газдинским класама и категоријама шума, садржи:

а) површину са процијењеном залихом дрвета, површину без процијењене залихе дрвета и укупну површину, те просјечни бонитет станишта за главне врсте дрвећа и просјечни степен склопа шумских култура са процијењеном залихом дрвета за газдинске класе, односно категорију шума као цјелину,

б) залихе дрвета по врстама дрвећа и дебљинским класама, класама старости (добним разредима), у смислу члана 11. и члана 12. став 1. овог правилника,

в) процентуалну расподелу залихе дрвета по узгојно-техничким класама и техничким класама, за све четинаре заједно и све лишћаре заједно,

г) годишњи запремински прираст по дебљинским класама, за све четинаре заједно, све лишћаре заједно и све врсте дрвећа заједно и

д) дрвну масу пробне дознаке прореда, по дебљинским класама, за све четинаре заједно, све лишћаре заједно и све врсте дрвећа заједно.

Члан 22.

Стање шумских култура, по газдинским класама и категоријама шума, приказује се и по класама старости (добним разредима) од по 20 година. По овим класама старости приказује се површина и залиха дрвета по врстама дрвећа за газдинске класе, односно категорије шумских култура.

Члан 23.

Стање изданаčkih шума, по газдинским класама и категоријама шума, садржи:

а) укупну површину газдинске класе, односно категорију шуме,

б) залихе дрвета по врстама дрвећа и дебљинским класама, у смислу чл. 11. и 12. овог правилника и

в) годишњи запремински прираст за све четинаре заједно, све лишћаре заједно и све врсте дрвећа заједно.

Члан 24.

На начин утврђен за изданаčke шуме приказује се и стање шума неподесних за газдовање које се налазе на непродуктивним површинама у шумарском погледу (члан 9. став 7.), с тим што се посебно третирају високе, а посебно изданаčke шуме неподесне за газдовање.

2. Стање шума по уређајним јединицама

Члан 25.

За сваку уређајну јединицу, изузев одјелења и одсјека, приказ стања шума садржи:

а) за високе шуме са природном обновом: укупну површину и елементе из члана 17. т. б) до њ) овог правилника,

б) за високе деградираних шуме: укупну површину и елементе из члана 20. т. б) до г) овог правилника,

в) за шумске културе: површину са процијењеном залихом дрвета, површину без процијењене залихе дрвета, укупну површину и елементе из члана 21. т. б) до д) и члана 22. овог правилника и

г) за изданаčke шуме: укупну површину и елементе из члана 23. т. б) и в) овог правилника.

Члан 26.

За шумскопривредно подручје и привредне јединице приказују се дужина јавних и шумских каминских путева који пролазе кроз шуме и шумска земљишта или их тангирају и степен отворености шумскопривредног подручја и привредних јединица, а посебно степен отворености свих категорија шума.

Члан 27.

У уређајним елаборатима привредних јединица, који су саставни дио шумскопривредних основа, приказује се стање издвојених шумских састојина. Приказ стања шумских састојина садржи:

а) списак површина шумских састојина по одјелењима и одсјецима у привредној јединици,

б) за састојине високих шума са природном обновом: ознаку састојине и њену површину, ознаке припадности газдинској класи, категорији шуме и подручју општине, степен склопа састојине, бонитетни разред станишта по врстама дрвећа, омјер смјесе, залихе дрвета по врстама дрвећа и дебљинским класама по једном хектару и на цијелој површини састојине и грешку процјене укупне залихе дрвета при 95% вјероватноће,

в) за састојине високих деградираних шума податке из претходне тачке, изузев грешке процјене залихе дрвета,

г) за састојине изданаčkih шума и за састојине које су неподесне за газдовање: ознаку састојине и њену површину, ознаке припадности газдинској класи, категорији шуме и подручју општине, омјер смјесе, залиху дрвета по врстама дрвећа и дебљинским класама по једном хектару и на цијелој површини састојине.

Члан 28.

Уређајни елаборат за сваку привредну јединицу садржи и рекапитулације одговарајућих елемената из претходног члана за дијелове газдинских класа, категорија шума и подручја општине.

Члан 29.

(1) Саставни дио шумскопривредног основа су сљедеће карте:

а) основна карта у коју се уцртавају: вањске границе шумскопривредног подручја, границе унутрашње подјеле шуме, границе заштићених шума и шума са посебном наменом, минираних површина, шумске комуникације и други објекти,

б) карта производних типова шума, односно газдинских класа,

в) прегледна карта шумскопривредног подручја,

г) прегледна карта угрожености шума од пожара у коју се уцртавају границе површина по степену угрожености, објекти противпожарне заштите, сви јавни и шумски путеви, водотоке, сви објекти шумскопривредног подручја у шуми и на шумском земљишту, далеководи, депоније и друго,

д) педолошка карта која се израђује по педолошким нормативима за размјеру 1:25.000,

ђ) карта основних вегетацијских типова шума и

е) коментар (тумач) педолошких карти и карти основних вегетацијских типова шума.

(2) Основна карта се израђује у размјери најмање 1:10.000, прегледне карте 1:50.000, а остале карте у размјери најмање 1:25.000.

(3) Педолошке карте, карте основних вегетацијских типова шума и коментар (тумач) педолошких карата и карата основних вегетацијских типова шума израђују се само за шумскопривредна подручја која немају те карте и тумач.

IV - АНАЛИЗА И ОЦЈЕНА ДОСАДАШЊЕГ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Члан 30.

У анализи и оцјени досадашњег газдовања шумама упоређују се и анализирају подаци стања шума из претходног и новог шумскопривредног основа, образлажу настале разлике и врши анализа извршења планова претходног шумскопривредног основа.

Члан 31.

Упорјеђујући стање шума из претходног и новог шумскопривредног основа, нарочито се анализирају и образлажу настале разлике у погледу:

- а) површина по категоријама шума и за шумскопривредно подручје као цјелину,
- б) величине и квалитета залихе дрвета по врстама дрвећа и дебљинским класама, а за шумске културе и по класама старости, по категоријама шума и за шумскопривредно подручје као цјелину,
- в) величина запреминоског прираста по врстама дрвећа, по категоријама шума и за шумскопривредно подручје као цјелину и
- г) степен отворености свих категорија шума и шумског земљишта за привредне јединице и шумскопривредно подручје као цјелину.

Члан 32.

(1) Анализира се и оцјенује извршење сљедећих планова из претходног шумскопривредног основа:

- а) плана количине и динамике сјеча, посебно се анализира количина и динамика сјеча по газдинским класама високих шума са природном обновом, привредним јединицама и годинама сјеча, за све четинаре заједно, све лишћаре заједно и све врсте дрвећа заједно, а нарочито се анализира начин извршења етата с обзиром на примјенени систем газдовања и површину на којој је етат реализован и указује се на предности и недостатке,
- б) плана шумскоузгојних радова, посебно се указује на квалитет извршених шумскоузгојних радова и констатује да ли је пошумљавање садњом садница извршено по обиму планираном по претходном шумскопривредном основу,
- в) плана заштите шума, при чему се нарочито указује на остварене ефекте интегралне заштите шума,
- г) плана искористивања шума, гдје се нарочито указује на унапређење технологије рада, с обзиром на примјену механизације и на рационално коришћење дрвета, љековитог биља, шумских плодова, гљива и осталих шумских производа и
- д) плана инвестиционих улагања, са посебним освртом на улагања за изградњу шумских путева.

(2) Поред анализе и оцјене из претходног става овог члана, даје се критичка оцјена газдовања шумама у протеклом уређајном периоду и указује на могућности унапређивања стања шума у узгојном облику у наредном уређајном периоду.

V - ПЛАНОВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА ЗА НАРЕДНИ УРЕЂАЈНИ ПЕРИОД

Члан 33.

(1) На основу утврђеног стања шума, анализе и оцјене досадашњег газдовања шумама, дефинисане намјене шума према функцијама које треба да остваре, дефинишу се циљеви газдовања шумама и израђују, по мјесту, обиму и динамици сљедећи планови газдовања шумама:

- а) план количине и динамике сјеча,
- б) план шумскоузгојних радова,
- в) план заштите шума,
- г) план искористивања шума и
- д) план инвестиционих улагања.

(2) Да би газдовање шумама обезбиједило одржање и побољшање биодиверзитета и осталих еколошких и социолошких функција шума, код израде планова газдовања шумама мора се водити рачуна о:

- а) усклађености шумскопривредног основа са просторним плановима, ловним основима, водопривредним плановима, дугорочним програмом газдовања подручјем крша, рибарским основима, плановима заштите културно-историјског и природног наслеђа, као и програмима управљања минералним сировинама,
- б) газдовању заштићеним шумама и шумама посебних намјена у складу са разлозима и одлукама о њиховом проглашењу,
- в) идентификацији и забрани сјече ендемских и угрожених биљних врста,
- г) заштити шумског хидропотенцијала и заштити земљишта код извођења радова у шуми,
- д) рационалном планирању количине и динамике сјеча и избору средстава рада у искористивању шума која ће најмање утицати на нарушавање шумског екосистема и
- ђ) заштити пејзажа, тако што ће се прије почетка извођења било које операције идентификовати могући негативни утицај на мјесто и пејзаж и осмислити операције тако да се утицаји минимизују.

Члан 34.

(1) Планови газдовања израђују се за газдинске класе као основне јединице планирања.

(2) За сваку газдинску класу утврђује се циљ газдовања, тако да се обезбиједи трајно повећање приноса шума и унаприједи општекорисне функције шума.

(3) Планови газдовања за остале јединице планирања израђују се на основу планова газдовања за газдинске класе.

Члан 35.

При одређивању циља газдовања за газдинску класу обавезно је:

- а) одредити врсте дрвећа и њихов омјер смјесе за оптимални - нормални састав шуме,
- б) изабрати систем газдовања који се базира на еколошким карактеристикама дотичне шуме, а који ће се примјенјивати за наредни уређајни период и
- в) изабрати узгојни и структурни облик - модел шуме коме ће се тежити у наредном процесу газдовања шумама.

Члан 36.

(1) За газдинске класе високих шума са природном обновом у којима се примјењује систем газдовања скупи-насто-преборним сјечима и газдинске класе ових шума у којима се примјењује систем газдовања преборним сјечима, модел се дефинише величином нормалне залихе дрвета и њеном структуром по врстама дрвећа и дебљинским класама, према одговарајућим нормалама за разnodобне шуме, са стањем у средини уређајног периода.

(2) За газдинске класе високих шума са природном обновом у којима се примјењује систем газдовања скупи-настим сјечима, газдинске класе ових шума у којима се примјењује систем газдовања оплодним сјечима на великим површинама и за газдинске класе шумских култура модел се дефинише дужином планског продукционог периода, начином њега и просјечном величином залихе дрвета за нормални распоред класа старости, према одговарајућим приносним таблицама.

(3) За газдинске класе изданаčkih шума, у којима се планира трајни систем газдовања изданаčkih шума, за намјенску производњу модел се дефинише дужином планског продукционог периода и начином њега.

1. План количине и динамике сјече

Члан 37.

Планирана количина и динамика сјеча по газдинским класама исказује се за четинаре, лишћаре и заједно за четинаре и лишћаре у кубним метрима свеукупне дрвне масе и масе крупног дрвета, дебљине изнад 7 цм.

Члан 38.

(1) За газдинске класе високих шума са природном обновом у којима превађавају танка стабла, односно млађе састојине у којима је стварна залиха мања од нормалне планира се обим сјеча који је мањи од запреминског прираста.

(2) За газдинске класе високих шума са природном обновом у којима превађају дебља стабла, односно старије састојине у којима је стварна залиха дрвета већа од нормалне, може се планирати обим сјеча који је већи од запреминског прираста, с тим да залиха дрвета послјије сјече у газдинској класи не буде мања од нормалне залихе.

Члан 39.

(1) За газдинске класе високих шума са природном обновом у којима се примјењује систем газдовања скупинасто-преборним сјечама, односно систем газдовања преборним сјечама обим сјеча се планира за цијелу површину газдинске класе. Планирани обим сјеча се реализује у току уређајног периода на цијелој површини газдинске класе.

(2) За газдинске класе високих шума са природном обновом у којима се примјењује систем газдовања скупинастим сјечама, односно систем газдовања оплодним сјечама на великим површинама, планирају се два дијела обима сјеча: дио који ће се реализовати сјечама обнове и дио који ће се реализовати проредима. Сваки дио планираног обима сјеча реализује се у току уређајног периода на дијелу површине газдинске класе за који је дио површине планиран.

Члан 40.

(1) За газдинске класе високих деградираних шума обим сјеча се планира извршити чистим сјечама на површинама које се одређују на основу утврђених мјера регенерације и реконструкције високих деградираних шума и потреба за дрветом из тих шума.

(2) Површина на којој је извршена чиста сјеча мора се пошумити најкасније у року од године дана послјије извршене сјече.

Члан 41.

За газдинске класе шумских култура планирају се два дијела обима сјеча, у складу са чланом 39. став 2. овог правилника.

Члан 42.

(1) За газдинске класе изданаčkih шума које ће се у наредном уређајном периоду реконструисати у високе шуме чистим сјечама и пошумљавањем, обим сјеча се планира на основу површине које ће се пошумљавати и залиха дрвета на тим површинама, као и потреба за дрветом из тих шума.

(2) За газдинске класе изданаčkih шума које ће се реконструисати у високе шуме мјерама његе обим сјеча се планира на основу површина које ће се третирати у наредном уређајном периоду и интензитета проредна на тим површинама.

Члан 43.

(1) За шумскопривредно подручје као цјелину, обим сјеча се планира по следећим категоријама шума: све високе шуме са природном обновом, узевши их заједно и поједине категорије ових шума у смислу члана 9. овог правилника, деградиране високе шуме, шумске културе и изданаčke шуме.

(2) Обим сјеча за категорије шума из претходног става утврђује се сумирањем обима сјеча који је планиран за одговарајуће газдинске класе (сви четинари, сви лишћари и све врсте дрвећа).

Члан 44.

Планирани обим сјеча за све високе шуме са природном обновом, деградиране високе шуме и шумске културе у оквиру шумскопривредног подручја приказује се по врстама дрвећа и дебљинским класама, у смислу чл. 11. до 13. овог правилника.

Члан 45.

(1) По привредним јединицама и подручјима општина, обим сјеча се планира за следеће четири категорије шума: високе шуме са природном обновом, деградиране високе шуме, шумске културе и изданаčke шуме.

(2) Обим сјеча по привредним јединицама, односно подручјима општина утврђује се расподелом обима сјеча утврђеног за одговарајућу категорију шума, у оквиру шумскопривредног подручја, на привредне јединице, односно подручја општина за све четинаре, све лишћаре и све врсте дрвећа. Расподела се врши помоћу елемената из члана 25., односно чл. 17, 20, 21, 22. и 23. овог правилника.

2. План искоришћавања шума

Члан 46.

(1) План искоришћавања шума за шумске дрвне сорimente утврђује се за шумскопривредно подручје, привредне јединице и подручја општина, на основу планираног обима сјеча за те јединице.

(2) За уређајне јединице из става 1. овог члана план искоришћавања шума садржи обим и структуру производње шумских дрвних сортимената за све четинаре, све лишћаре и све врсте дрвећа.

Члан 47.

План искоришћавања шума, за шумскопривредно подручје као цјелину садржи: приказ главних карактеристика технологија искоришћавања које ће се примјењивати, оправданост њихове примјене и план средстава рада која су потребна за реализацију планиране производње.

Члан 48.

(1) План искоришћавања шума за остале шумске производе (љековито биље, шумски плодови и др.) утврђује се за шумскопривредно подручје као цјелину.

(2) План из става 1. овог члана садржи врсте и количине производа и приказ услова које је потребно обезбиједити за реализацију планиране производње.

3. План шумскоузгојних радова

Члан 49.

(1) План шумскоузгојних радова (природно и вјештачко обнављање шума) утврђује се по газдинским класама.

(2) Сумирањем планова за газдинске класе утврђује се план шумскоузгојних радова за шумскопривредно подручје.

(3) План шумскоузгојних радова, поред набројаних радова у ставу 1. овог члана, садржи и план узгојних мјера у заптитним шумама или шумама посебне намјене и план производње шумског сјемена и шумског садног материјала.

Члан 50.

(1) План шумскоузгојних радова за газдинске класе високих шума са природном обновом садржи: површине на којима ће се шуме природно обновити, површине за вјештачко обнављање и подизање шума (пошумљавање) садњом садница и сјетвом сјемена у циљу комплетирања природне обнове састојина, мјере његе природног подмлатка и шумских култура у састојинама и површине на којима ће се спроводити њега природних састојина по врстама његе.

(2) План шумскоузгојних радова за газдинске класе високих деградираних шума обухвата површине шума у којима је могуће одговарајућим узгојно-мелиоративним захватима побољшати стање, а то су следеће узгојне мјере:

- а) директна и индиректна конверзија и
- б) реконструкција (реституција).

(3) У лошијим и јаче деградираним високим шумама, у зависности од стања станишта и састојина, планирају се узгојне мјере реконструкције састојина (комбинација конверзије, реституције и супституције).

(4) План шумскоузгојних радова за газдинске класе шумских култура обухвата све површине у којима се, у зависности од развојне фазе, планира извођење следећих мјера његе:

а) окопавање, уклањање корова, освјетљавање подмлатка, чишћење у културама, односно узгојне мјере засноване на принципима негативне селекције у шумским културама без процијењене дрвне запремине и млађим вјештачки подигнутим састојинама старости мање од 20 година односно 1/5 опходње и

б) прореди на принципима позитивне селекције и резање грана у вјештачки подигнутим састојинама, односно "културама" са процијењеном дрвном запремином старости изнад 1/5 опходње.

(5) План шумскоузгојних радова за газдинске класе изданацких шума, у којима је техничким циљем газдовања планирана промјена узгојног облика из изданацких шума у високе шуме, садржи површине за вјештачко пошумљавање настале чистом сјечом и мјере његе шумских култура које ће се подићи на тим површинама по врстама његе.

(6) Планом из претходног става планирају се следећи узгојно-мелиоративни радови:

а) индиректна конверзија (селективно-узгојне сјече, пребирна (селективна), пребирна ресурекциона сјеча, спонтана обнова),

б) директна конверзија (под заштитом склопа и без заштите склопа стабала матичне састојине методама реституције и супституције) и

в) реконструкција.

(7) Планом шумскоузгојних радова за газдинске класе изданацких шума за које није планирана промјена узгојног облика (обично изданацке шуме питомог кестена, багрема и др.) планира се ресурекциона сјеча.

(8) Планом шумскоузгојних радова за површине подесне за пошумљавање и газдовање планира се вјештачко подизање шума (пошумљавање). Планом су обухваћени следећи шумскоузгојни радови:

а) припремни радови за пошумљавање,

б) сјетва и садња шумског сјемена и садног материјала,

в) попуњавање површина неуспјелог пошумљавања (најкасније три године након колаудације) и

г) њега младих шумских култура без процијењене дрвне запремине.

(9) Планирају се површине по врстама радова, количине потребног сјемена и садног материјала и материјално-техничка средства.

(10) У зависности од услова станишта настојати да се фаворизују аутохтоне лишћарске врсте дрвећа.

Члан 51.

Планом шумскоузгојних радова за заштитне шуме или шуме са посебном намјеном, без обзира на узгојни облик и газдинске класе којима припадају, планирају се следеће узгојне мјере:

- а) природно обнављање преборним сјечачама,
- б) њега састојина,
- в) спонтана обнова,
- г) парковско газдовање и

д) газдовање прилагођено основној намјени и узгојним потребама (намјенски заштитне шуме, пољо-заштитни појасеви и водозаштитне шуме).

Члан 52.

(1) Планом шумскоузгојних радова планира се производња сјемена у сјеменским састојинама и плантажама, као и производња садног материјала у расадницима за шумскопривредна подручја која газдују сјеменско-расадничким објектима.

(2) За сјеменске састојине планира се газдовање као састојинама посебне намјене и захвати узгојно-заштитног карактера, а планирани циљ је уређење (издвајање посебног одсека, обиљежавање граница, бонитирање сјеменских састојина, мелиоративна дознака и др.) састојина за производњу шумског сјемена.

(3) За расаднике се планирају површине, старост, количине садног материјала по врстама дрвећа и инвестиције за материјално-техничка средства и објекте.

Члан 53.

(1) Планом шумскоузгојних радова утврђују се врсте узгојних радова и површине по газдинским класама и намјени шума за просту и проширену репродукцију шума.

(2) Радови на простој репродукцији обухватају:

а) припремне радове за обнову састојина (уклањање непожељног предраста, грмља и корова, рахљење земљишта, површинско одводњавање и њега подмлатка и младика под застором крошања стабала старе матичне састојине),

б) сјетву сјемена и садњу садног материјала у оквиру вјештачког обнављања шума у циљу комплетирања недовољно обновљених површина,

в) радове на њези састојина и побољшању едафских услова (рахљење земљишта, уклањање корова, заштита младих састојина од дивљачи и штетне флоре, њега подмлатка и младика, чишћење састојина, прореди у вјештачки подигнутим састојинама и резивање и кресање грана),

г) радове на обнови и њези деградираних састојина,

д) одабирање и обиљежавање стабала за сјечу (дознака стабала),

ђ) превентиву (чување) и куративну заштиту шума, консигнацију и дознаку "случајних ужитака",

е) просијецање и одржавање просјека и свијетлих пруга, постављање ограда и одржавање изворишта питке воде и водозахвата,

ж) уређење састојина посебне намјене (састојина са извориштима и водозахватима, сјеменских састојина, парк шума и др.) и

з) израду пројеката за извођење шумскоузгојних радова.

(3) Проширена репродукција обухвата следеће шумскоузгојне радове:

а) директну конверзију (реституцију и супституцију) високих деградираних и изданацких шума,

б) пошумљавање необраслог шумског земљишта подесног за пошумљавање,

в) подизање плантажа (припремни радови, сјетва и садња шумског сјемена и шумског садног материјала и радови на њези до 1/5 опходње),

г) санацију стања вјештачки подигнутих састојина на основу мониторинга (опажања, откривања и детерминације штеточина) до 1/5 опходње,

д) санацију, обнављање и подизање састојина које су општећене пожарима, сушењем и пропадањем шума и

ђ) израду програма за шумскоузгојне радове и издвајање заштитних шума или шума са посебном намјеном, шума са шумскоузгојног аспекта (прашуме, прашумски типови шума, састојине спонтано обнављане аутохтоном вегетацијом, састојине посебно вриједних еколошких услова и биодиверзитета и др.).

4. План заштите и чувања шума

Члан 54.

(1) План заштите и чувања шума утврђује се за шумскопривредно подручје као цјелину.

(2) План обухвата обим мјера и радова на превентивној и репресивној заштити од човјека, стоке и дивљачи, штетних дјеловања биљних болести, инсеката и других штеточина, елементарних непогода, имисија штетних гасова из ваздуха, пожара, бесправног коришћења и заузимања шума и шумског земљишта, одржавање и обнављање граничних знакова и друге штетне факторе.

(3) У плану се врши идентификација и заштита ријетких врста, врста којима пријети опасност и угрожених врста.

(4) Планом се утврђују организациони, материјални и кадровски услови који ће се обезбиједити за извршење плана заштите и чувања шума.

5. План инвестиција

Члан 55.

План инвестиција се утврђује за шумскопривредно подручје као цјелину и садржи:

а) план изградње нових и реконструкцију постојећих шумских камсионских путева потребних за реализацију планова шумскопривредног основа,

б) план изградње осталих објеката потребних за реализацију планова шумскопривредног основа,

в) план набавки механизације и друге опреме инвестиционог карактера која је потребна за реализацију планова шумскопривредног основа и

г) план осталих инвестиционих улагања.

VI - ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА

Члан 56.

Економско-финансијска анализа садржи финансијске показатеље из којих се може закључити реалност планова шумскопривредног основа за шумскопривредно подручје као цјелину и вриједност шума и шумског земљишта.

VII - ШУМЕ У ПРИВАТНОЈ СВОЈИНИ

Члан 57.

(1) Шумскопривредни основ за шуме у приватној својини садржи све елементе из члана 2. овог правилника, осим основних карактеристика шумскопривредног подручја и економско-финансијске анализе.

(2) Одредбе члана 3. тачка г) и чл. 9, 10, 11, 12, 13, 16. и 30. у потпуности ће се примјењивати и на израду шумскопривредног основа за шуме у приватној својини.

(3) На израду шумскопривредних основа за шуме у приватној својини примјењиваће се одредбе члана 32. став 1. т. а), б) и в) и став 2., као и одредбе члана 33. став 1. (план сјеча, план шумскоузгојних радова и план заштите шума) овог правилника.

Члан 58.

Стање шума и необраслог шумског земљишта, у доба уређивања, анализа досадашњег газдовања шумама и планови газдовања шумама за наредни уређајни период (заштите, узгоја и сјеча) за шуме у приватној својини приказују се по истим критеријумима као и за шуме у својини Републике Српске, који су прописани чл. 10, 11, 12, 16, 22, 24, 30, 44. и чланом 49. став 1. овог правилника, по категоријама шума као класификационим јединицама и за општину, катастарску општину и катастарску честицу по власницима приватних шума као просторних јединица.

Члан 59.

(1) Од уређајних карата за шуме у приватној својини, израђује се прегледна карта за подручје општине са упртаним границама општине, катастарских општина и катастарских честица, путевима, насељеним мјестима и др.

(2) Карта се израђује у размјери 1:2.500 или 1:5.000 и саставни је дио шумскопривредног основа.

(3) Општине које не посједују карте наведене размјере примјењиваће карте у размјери које посједују.

(4) Као прилог шумскопривредног основа за шуме у приватној својини израђује се списак катастарских честица по власницима шума са основним ознакама на основу којих се, за сваку катастарску честицу и власника, могу очитати потребни подаци из шумскопривредног основа.

VIII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 60.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о елементима и садржају шумскопривредних основа за државне и приватне шуме ("Службени гласник Републике Српске", број 25/94).

Члан 61.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04-332-5448/09
19. маја 2009. године
Бања Лука

Министар,
Др Радивоје Братић, с.р.